

उन्हापावसाचे दिवस....

नेहमीपेक्षा तिला यायला पाच-सात मिनिटं उशीर झाला होता. जवळजवळ सगळे ट्रॉफिक लाईट तांबडे येत होते. त्याच्या ऑफिसच्या दारात तिने गाडी थांबवली तेव्हां डोऱ्यावर येणाऱ्या उन्हामुळे तिला काही दिसत नव्हतं. ऑफिसच्या देखण्या इमारतीच्या निळसर काळ्या काचांमधून आत कुणी उभं आहे ह्याचा पत्ताही लागत नव्हताच. थोड्या वेळाने दार ढकळून, हातातली ब्रीफकेस सांभाळत तो बाहेर आला. तिने उदून झायव्हरची सीट त्याला रिकामी करून दिली. दुसऱ्या दाराने आत शिरून ती जाऊन बसली. सीट बेल्ट लावून, गाडी सुरु करेपर्यंत आणखी बरीच मिनिटं गेली. ‘कसा ऐंशी वर्षाच्या म्हाताच्यासारखा हळूहळू चालतोस ?’ ती त्रासिकपणे म्हणाली. ‘भरभर चालून काय फरक पडणार आहे ?’ त्याने विचारले. ‘It makes a difference. Everything makes a difference.’ तिचा आवाज अजूनही तापलेलाच होता. ‘का, आज ऑफिसमध्ये काही बिनसलं वाटतं ?’ त्याच्या प्रश्नाकडे तिने दुर्लक्ष केलं.

ट्रॉफिकमधून गाडी हळूहळू चालत होती. पुढच्या गाडीत आणि स्वतःच्या गाडीत तो एवढं अंतर ठेवत होता की त्याला ओव्हरटेक करून मागून येणाऱ्या गाड्या सराईतपणे घुसत होत्या. समोरचा दिवा हिरवा झाला होता. तो हुकला असता तर अनंतकाळपर्यंत थांबावं लागलं असतं. त्याने गाडीचा वेग जराही वाढवला नाही. दिव्याचा रंग बदलून पिवळा झाला. ‘जा जा पटकन्’ ती जवळजवळ ओरडलीच. त्याने शांतपणे गाडी थांबवली. दिवा तांबडा झाला होता. ‘मुद्दामच हळूहळू जातोस. मला आणखी चिडवण्यासाठी. सगळं जग बघ कसं सपासप गाड्या हाकतं. आपली मात्र नेहमीच टुकार मालगाडी. काय होतं पटकन् यलो लाईट मधून जायला ?’ प्रश्नाला उत्तर देण्यात अर्थ नव्हता. तो तसाच शांतपणे दिवा बदलण्याची वाट बघत राहिला. समोरून येणाऱ्या, भाजून काढणाऱ्या जळजळीत उन्हाला थोपवून धरत तीदेखील कंटाळून बाहेर बघत राहिली.

परत वाहत्या ट्रॉफिकमध्ये लागल्यावर त्याने विचारलं, ‘आज कॅसेट नाही

आणलीस ऐकायला ?’ ... ‘कशाला ? म्हणजे गाण्यांच्या तंद्रित अजून हळूहळू गाडी चालवायला ?’ मग बराच वेळ दोघेही गप्पच बसले. ती गप्प बसली म्हणून तोही मुकाटपणे गाडी चालवत राहिला. आज तिच्या तोंडून एखादं प्रसन्न, खेळकर वाक्य येण्याचा संभव फारच कमी होता हे त्याला आता कळून चुकलं होतं.

प्री-वे वर ती फक्त एवढंच म्हणाली, ‘दीपालीच्या शाळेत जाऊन तिला पिक-अप करायचं आहे, लक्षात आहे न ?’ त्याने मग गाडी डाव्या लेनमधून झटकन् उजवीकडे एविझट लेनमध्ये घेतली. म्हणजे अर्थातच त्याच्या ते लक्षात नव्हतं. मागून येणाऱ्या गाडीतल्या माणसाने हॉर्न वाजवला. शिवाय मधलं बोटही दाखवलंच.

शाळेत ती दोघं पोहोचली, तेव्हां नेहमीसारख्या पार्किंग लॉटमध्ये गाड्या दिसत नव्हत्या. मुलंचे हसण्या-खिदळण्याचे आवाज येत नव्हते. मैदानावर कोणीसुद्धा नव्हतं. एक मुलगा आणि मुलगी एका झाडाखाली बसून एकमेकांच्या तोंडातले बबल्गमचे फुगे फोडत बसले होते. तिने जवळ जाऊन त्यांना विचारलं, ‘सॉकरची प्रॅक्टिस नाही का आज ?’ त्यातल्या एकाने पुन्हा एकदा फुगा फुगवत, मग फोडत उत्तर दिलं, ‘कॅन्सल झाली आज प्रॅक्टिस.’

असं काही झालं आणि दीपालीला राईड नको असली की ती तिच्या बापाच्या मेलवर मेसेज ठेवते. तिने विचारलं, ‘व्हॉईस मेलवर मेसेज कसा नाही ठेवला दीपूने ?’ आणि मग त्याच्या गोंधळलेल्या, उतरलेल्या चेहेच्याकडे बघताबघता तिच्या डोक्यात प्रकाश पडलाच. ‘चेक केलीस का व्हॉईस-मेल ?’ ‘साफ विसरलो, राहूनच गेलं पार.’ झालं; तिचा तोफखाना जोरात सुरु झाला. ‘किती वेळा तुला सांगितलंय की निघण्यापूर्वी फोनवर मेसेज ऐकत जा म्हणून. मला माझ्या ऑफिसमध्ये नाही व्हॉईस मेल म्हणून तुझे पाय धरावे लागतात. एवढी चांगली सोय मिळाली आहे तर त्याचा उपयोग पण करता येत नाही तुला.’ आणखी बरंच काही तरी ती बोलत होती. ह्या कशाशीही संबंध नसलेलं असं मागचं, मागचं पण तिने बरंच उकरून काढलं. त्याने गाडीची गती थोडीशी वाढवली. त्यालाही दीपूची काळजी वाटत होतीच.

घरी जाऊन गैरेजमध्ये गाडी लावून होण्यापूर्वीच ती पळत पळत आत शिरली. दीपाली टीक्ही लावून पुढ्यातली द्राक्षं खात बसली होती. ‘Did dad get my message?’ दीपालीने विचारलं. ‘दिवे ओवाळा !’ असं म्हणत, हातवारे करत ती बेडरुममध्ये कपडे बदलायला शिरली.

खाली स्वयंपाकघरात येऊन, कुकर लावून, जेवणाचं टेबल मांडेपर्यंत पुढचा

अर्धा-पाऊण तास गेला. दीपालीला तिचं होमवर्क होतं म्हणून ती मदतीला नाही आली. तोदेखील दमला असल्यामुळे वरती वर्तमानपत्र चाळत पडला असणार. दमली नक्हती ती एकटीच. कारण तिला दमून चालणारच नव्हतं. दीपालीच्या लहानपणीच्या गोष्टीच्या पुस्तकातलं ते डोंगरातून जाणारं छोटं जुनाट इंजिन नाही का म्हणत, 'I think I could, I think I could' आणि निमूटपणे ओझी वाहत घाट चढत राहतं. तसंच तिला वाटलं. त्या इंजिनासारखं निर्जीव आणि अगतिक...

‘जेवण तयार आहे रे. खालूनच ओरडून तिने हाक मारली. “आणि जेवल्यावर कारमध्ये गॅस घेऊन ये. नाही तर उद्या भर ट्रॅफिकमध्ये अडकून पडू. आणि वेळ मिळाला तर पुढच्या लॉनला पाणी पण घाल. दोन दिवस काय कडकडीत ऊन पडलंय! केवढी गरमी वाढलेय.” वरून त्याचं काही उत्तर आलं नाही. दीपालीसारखा तो पण आता वॉकमन लावून बसायला शिकला का? एप्रनला हात पुसत ती तरातरा वर गेली. बेडवर तो शांतपणे झोपला होता. चेहरा ओढलेला दिसत होता. दाढी वाढल्यामुळे चेहरा आजान्यासारखा वाटत होता. तिच्या लक्षात आलं, काल आणि परवा दोन्ही दिवस तो ऑफिसमधून आल्यावर झोपून राहत होता खरा. मागच्या महिन्याभराच्या धावपळीने, कामामुळे, थकून गेल्यासारखा वाटत होता. मागचे दोन दिवस त्याची प्रकृती बरी नक्हती, हे ती विसरून गेली होती. जवळ जाऊन बेडवर त्याच्या शेजारी बसत तिने त्याच्या कपाळावर हात ठेवला. ‘काय रे, बरं नाही का वाटत? औस्पिरीन घेतोस का?’ त्याने डोळे उघडले. तिच्याकडे बघत तो म्हणाला, ‘गळून गेल्यासारखं वाटतंय जरा’— आणि एवढ्यात तिचं लक्ष त्याच्या हाताकडे गेलं. हातावर दंडाखाली छोटी बॅन्डेजची पट्टी होती. ‘हे काय, बळ डोनेशन केलंस? मागचं रक्तदान केलंस त्याला अजून सहा महिनेसुद्धा झाले नाहीत.’ बोलता बोलता तिचा आवाज मृदू झाला होता. ‘अग, ऑफिसातल्या वासंती रामचंद्रनच्या बहिणीला मुलगी झाली. प्री मँच्युअर. ती मुलगी इन्टेर्सिव्ह केअरमध्ये आहे. तिला बरंच रक्त लागणार आहे. वासंतीने मला सांगितलं. माझा ओ पॉझिटिव्ह ग्रूप ना! मग मी गेलो. वासंतीनेच नेलं त्या हॉस्पिटलमध्ये. ‘I did what I could.’ आता त्या बेबीमध्ये काय सुधारणा होतेय ते कळेलच पुढच्या काही दिवसांत.’

तिचे डोळे भरून आले. मगाशी गाडीत बसल्यापासूनचा तिचा आततायीपणा, निष्ठुरपणा, बोलभांडपणा. सगळं डोळ्यासमोरून तरळून गेलं. स्वतःविषयी काही न बोलणारा, स्वतःसाठी काही न मागणारा... स्वतःभोवतीच फिरत न राहणारा

तो... तिने त्याच्या खांद्यावर डोकं ठेवलं आणि त्याच्या केसांतून मायेने हात फिरवत राहिली ती. 'पुढचे अड्युचाळीस तास भरपूर पाणी, ज्यूस प्यायला हवं तुला, हे माहिती आहे ना ?' ती विचारत होती. त्याने डोळे न उघडताच तिच्या हातात आपला हात अडकवला. बाहेर आता पावसाला सुरुवात झाली होती. उन्हाळ्यात अवेळीच येणारा पाऊस....

संध्या कर्णिक
34645 WANSLOW TER,
FREMONT, CA 74555.

kaniks1@comcast.net

(भिसे, कारखानीस कुटुंबीय आणि "मायबोलीचा विश्वसेतू" च्या सह-संपादकांच्या परवानगीने

"मायबोलीचा विश्वसेतू" या पुस्तकातून)